
Plenarhandling

B10-0142/2024

21.10.2024

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

till följd av ett uttalande av kommissionen

i enlighet med artikel 136.2 i arbetsordningen

om situationen i Azerbajdzjan, kränkningar av de mänskliga rättigheterna och av internationell rätt samt förbindelserna med Armenien
(2024/2890(RSP))

**Șerban-Dimitrie Sturdza, Sebastian Tynkkynen, Aurelijus Veryga,
Claudiu-Richard Târziu, Assita Kanko**
för ECR-gruppen

Europaparlamentets resolution om situationen i Azerbajdzjan, kränkningar av de mänskliga rättigheterna och av internationell rätt samt förbindelserna med Armenien (2024/2890(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna från 1950, som Azerbajdzjan ratificerade 2002,
- med beaktande av FN-stadgan,
- med beaktande av Genèvekonventionerna från 1949,
- med beaktande av den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter från 1966,
- med beaktande av det gemensamma högnivåmötet mellan EU, USA och Armenien den 5 april 2024 för att stärka Armeniens motståndskraft,
- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Armenien och Azerbajdzjan,
- med beaktande av det omfattande och fördjupade partnerskapsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Armenien, å andra sidan¹, som i alla delar trädde i kraft den 1 mars 2021,
- med beaktande av rådets och kommissionens beslut 99/614/EG, EKSG, Euratom av den 31 maj 1999 om ingående av ett partnerskaps- och samarbetsavtal mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Republiken Azerbajdzjan, å andra sidan² (partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Azerbajdzjan), i kraft sedan 1999,
- med beaktande av inledandet av EU:s uppdrag i Armenien den 20 februari 2023,
- med beaktande av Haagkonventionen från 1954 om skydd för kulturell egendom i händelse av väpnad konflikt, som Armenien och Azerbajdzjan är parter i,
- med beaktande av uttalandet av den 24 augusti 2024 från vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik på EU:s vägnar om den senaste utvecklingen efter valet,

---

¹ EUT L 23, 26.1.2018, s. 4, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/agree_internation/2018/104/oj?eliuri=eli%3Aagree_internation%3A2018%3A104%3Aoj&locale=sv#.

² EUT L 246, 17.9.1999, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/1999/614/oj?eliuri=eli%3Adec%3A1999%3A614%3Aoj&locale=sv>.

- med beaktande av uttalandet om preliminära resultat och slutsatser från det internationella valobservatörsuppdraget för Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) om det tidigarelagda parlamentsvalet den 1 september 2024 i Azerbajdzjan,
- med beaktande av uttalandet av den 3 september 2024 från Europeiska utrike tjänstens talesperson om Azerbajdzjans tidigarelagda parlamentsval,
- med beaktande av uttalandet av den 29 maj 2024 från Europeiska utrike tjänstens talesperson om människorättssituationen i Azerbajdzjan,
- med beaktande av samförståndsavtalet om ett strategiskt partnerskap på energiområdet som undertecknades mellan EU och Azerbajdzjan den 18 juli 2022,
- med beaktande av indexet för det östliga partnerskapet från 2023,
- med beaktande av artikel 136.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
  - A. Azerbajdzjan har allvarliga brister på området för grundläggande friheter, inbegripet yttrande-, och mötesfrihet samt mediefrihet, och ägnar sig åt förtryck av politiska aktivister, journalister och det civila samhället – allt detta distanserar Azerbajdzjan från demokratiska normer och internationella människorättsnormer. Korruption och avsaknad av ett oberoende rättsväsende undergräver ytterligare landets samhällsstyrning, samtidigt som statliga myndigheter fortsätter att tysta mening motståndare och förfölja kritiker. Trots internationella avtal och krav på reformer, bland annat från Europaparlamentet, har Azerbajdzjan gjort få eller inga framsteg för att förbättra landets människorättssituation.
  - B. Journalister, människorättsförsvarare och aktivister har fängslats i landet, och omkring 30 framstående personer sitter fängslade på politiskt motiverade grunder, och godtyckliga gripanden och frihetsberövanden har rapporterats öka – antalet har tredubblats i samband med att Azerbajdzjan tystar oppositionen inför FN:s kommande klimatkonferens 2024 (COP29) i Bakú – och anklagelser om tortyr och misshandel förekommer. Kända organisationer i det civila samhället har uppmanat EU och internationella ledare att utöva påtryckningar på Azerbajdzjan under COP29 för att förbättra människorättssituationen, med krav på frigivning av politiska fångar och ett slut på godtyckliga åtal.
  - C. Enligt det amerikanska utrikesministeriets rapport om mänskliga rättigheter i Azerbajdzjan från 2023 fanns det trovärdiga anklagelser om att Azerbajdzjans regering utsatte enskilda personer i andra länder för våld eller hot om våld, som politiskt motiverade repressalier. Enligt denna rapport hade Azerbajdzjans regering begränsat yttrandefriheten och mediernas oberoende, och oliktänkande och journalister som bodde utomlands skulle ha utsatts för digitala trakasserier och deras familjemedlemmar som var kvar i Azerbajdzjan för hot.
  - D. Tidigarelagda parlamentsval hölls i Azerbajdzjan den 1 september 2024, och enligt OSSE:s internationella valobservatörsuppdrag ägde det rum i ett politiskt och rättsligt restriktivt klimat som inte möjliggör verklig mångfald och valet blev därför en tävling helt utan konkurrens.

- E. I september 2024 inföll fjärde årsdagen av andra Nagorno-Karabach-kriget, och det var då ett år sedan som Azerbajdzjan tvångsätog kontrollen över Nagorno-Karabach, som är del av dess internationellt erkända territorium. Alla statliga institutioner i den så kallade Republiken Nagorno-Karabach upplöstes den 1 januari 2024. Dessa händelser, som föregicks av Azerbajdzjans blockad av Latjinkorridoren, ledde till en massutvandring av nästan hela den armeniska befolkningen från Nagorno-Karabach. Detta har inneburit att nästan hela Nagorno-Karabach blivit etniskt rensat från dess armeniska befolkning som bott där i århundraden.
- F. Under mer än tre årtionden har konflikten i Nagorno-Karabach krävt tiotusentals dödsoffer, enorm förstörelse, bland annat av det kulturella, religiösa och historiska arvet, och på båda sidor har hundratusentals människor fördrivits. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna prövar för närvarande sex mellanstatliga ärenden mellan Armenien och Azerbajdzjan med anknytning till regionen Nagorno-Karabach, och båda länderna står anklagade för att ha brutit mot människorättskonventionerna. Azerbajdzjan har upprepade gånger anklagats för etnisk rensning, särskilt i regionen Nagorno-Karabach, där landet sägs ha fördrivit över 100 000 etniska armenier.
- G. I tre årtionden har OSSE, EU och andra internationella aktörer försökt, men inte lyckats, att med diplomati och fredsbyggande insatser hitta en fredlig lösning på konflikten och därmed avskräcka Azerbajdzjan från att använda militärt våld.
- H. Enligt det amerikanska utrikesministeriets rapport om mänskliga rättigheter i Azerbajdzjan från 2023 vidtog den azerbajdzjanska regeringen inga trovärdiga åtgärder för att bestraffa majoriteten av de tjänstemän som enligt uppgift gjort sig skyldiga till kränkningar av mänskliga rättigheter. I rapporten sägs det också att inga framsteg rapporterades i fråga om statliga utredningar av påstådda övergrepp som begåtts av azerbajdzjanska väpnade styrkor eller enskilda personer under fientligheterna 2020 och 2022.
- I. Det är nödvändigt att säkerställa förbindelser mellan Europa och Asien och se till att de inte går genom ryskt territorium. Sydkaukasien har en strategisk ställning när det gäller att underlätta förbindelser mellan Europa och Asien, vilket är särskilt viktigt för EU:s energikapacitet och för handeln med Centralasien.
- J. Armenien har redan lyckats luckra upp sina band till Ryssland när det gäller säkerhet, då landet har fryst sitt medlemskap i den ryskledda Organisationen för det kollektiva säkerhetsavtalet, även om det fortfarande är medlem av Eurasiska ekonomiska unionen.
- K. Det åttonde mötet i Armeniens och Azerbajdzjans gränskommission, som hölls den 19 april 2024, avslutades med en preliminär överenskommelse om gränsdragningar av fyra gränsavsnitt.
- L. Fredssamtalen mellan Armenien och Azerbajdzjan verkar stå stilla och det är osannolikt att en överenskommelse kommer att nås och ett avtal undertecknas före COP29. Fredsavtalet bör bidra till långsiktig stabilitet i de bilaterala förbindelserna och i regionen som helhet. Detta mål kan endast uppnås om myndigheterna i Armenien och Azerbajdzjan kan garantera fredlig samexistens och respekt för minoriteters rättigheter.

- M. Azerbajdzjan är en stor olje- och naturgasproducent, särskilt på grund av oljefältet Azeri-Chirag-Gunashli och gasfältet Shah Deniz i Kaspiska havet, och landet använder främst gasledningen Bakú-Tbilisi-Ceyhan för att exportera kolväteprodukter till Europa och på så sätt kringgå Ryssland och erbjuda EU en alternativ energikälla, vilket är värdefullt i detta geopolitiska klimat. Azerbajdzjans ekonomi är starkt beroende av olje- och gasintäkter, som utgör mer än 90 % av landets exportintäkter och står för en beaktansvärd del av regeringens budget.
- N. Gasavtal mellan Gazprom och SOCAR om leverans av en miljard kubikmeter gas från Ryssland till Azerbajdzjan mellan november 2022 och mars 2023 har väckt stor oro vad gäller återexporten av rysk gas till den europeiska marknaden, särskilt mot bakgrund av det samförståndsavtal som undertecknats av Azerbajdzjans president Ilham Aliyev och kommissionens ordförande Ursula von der Leyen. EU strävar efter att minska Europas beroende av rysk gas, men detta avtal skulle kunna anses undergräva det, eftersom rysk gas fortfarande skulle strömma in i Azerbajdzjan och därmed potentiellt frigöra azerbajdzjansk gas för ökad återexport till EU. De europeiska insatserna för att ersätta rysk gas som transporteras via Ukraina med azerbajdzjansk gas före utgången av 2024 är förknippade med stora utmaningar, och även om Ukraina, EU och Azerbajdzjan stöder inmatning av azerbajdzjansk gas i ryska rörledningar kanske Azerbajdzjan inte har tillräcklig gasförsörjning för att kompensera för bristen. I detta avseende skulle den transanatoliska naturgasledningen kunna utgöra ett alternativ för att säkerställa en tillräcklig försörjning, men det krävs ny infrastruktur för att öka överföringskapaciteten för gas i sammanlänkningarna med EU, särskilt genom Bulgarien och Rumänien å ena sidan och den transadriatiska ledningen å andra sidan, för att gasflödet till den europeiska marknaden ska bli effektivare och säkrare.
1. Europaparlamentet uttrycker oro över situationen för de mänskliga rättigheterna i Azerbajdzjan. Parlamentet uppmanar med kraft Azerbajdzjan att fullgöra sina skyldigheter enligt sin egen konstitution och enligt internationella avtal för att skydda de grundläggande friheterna och respektera sina medborgares mänskliga värdighet, och att inte använda straffrättsliga förfaranden som ett verktyg för att tysta regeringskritiker och medlemmar av det civila samhället.
  2. Europaparlamentet uppmanar Azerbajdzjan att dra tillbaka alla anklagelser mot Gubad Ibadoghlu, Ilhamiz Guliyev och alla andra personer som fängslats för att ha utövat sina grundläggande rättigheter, att frige dem och att säkerställa fritt och obegränsat utrymme för oberoende journalistik och yttrandefrihet. Parlamentet uppmanar Azerbajdzjan att tillåta Ibadoghlu att obehindrat resa utomlands och till valfritt land, att återförenas med sin familj och att få den läkarvård som han så akut behöver.
  3. Europaparlamentet uppmanar kommissionen, mekanismer inom FN och andra internationella aktörer att öka sina insatser för att främja mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning i Azerbajdzjan inför COP29.
  4. Europaparlamentet understryker att COP29 skulle kunna vara ett tillfälle för Azerbajdzjan att bekräfta sitt bestämda åtagande att uppfylla sina skyldigheter enligt internationell rätt i stället för att använda det för att släta över sin människorättssituation samtidigt som man fortsätter med sina repressiva metoder.

5. Europaparlamentet uppmanar kommissionen till ett nära samarbete med FN för att snabbt upprätta en övergripande plan i syfte att utreda och klargöra vad som hänt med den armeniska militära personalen, däribland kvinnor, och de åtta obehäpnade armeniska krigsfångar som dödats eller rapporterats saknade i samband med konflikten i Nagorno-Karabach, och att genomföra opartiska utredningar på plats, underlätta informationsutbyte, säkra obehindrat tillträde till förvarsanläggningar för internationella observatörer genom Europarådets kommitté till förhindrande av tortyr och omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eftersom dessa observatörer tidigare nekats tillträde, och lansera en centraliserad databas för att spåra och lösa fall med saknade personer, samtidigt som de berörda familjerna också får det stöd och de resurser som de behöver.
6. Europaparlamentet kräver att Azerbajdzjan friger de 23 armenier som fortfarande hålls gisslan i Bakú, inbegripet de tidigare ledarna för Nagorno-Karabach.
7. Europaparlamentet upprepar sitt fördömande av de azerbajdzjanska militära intrången på Armeniens internationellt erkända territorium de senaste åren. Parlamentet uttrycker sin medkänsla med Nagorno-Karabachs armenier, som tvingats fly från sina förfäders mark, och uppmanar myndigheterna i Bakú att garantera ett säkert återvändande för Nagorno-Karabachs armenier och att försvara deras rätt till sin kultur och sina traditioner. Parlamentet välkomnar alla insatser från Armeniens regering för att ge skydd och bistånd till fördrivna armenier.
8. Europaparlamentet uttrycker djup oro över bevarandet av det kulturella, religiösa och historiska arvet i Nagorno-Karabach. Parlamentet uppmanar med kraft Azerbajdzjan att avstå från att ytterligare förstöra, försumma eller förändra ursprunget till det kulturella, religiösa och historiska arvet i regionen. Parlamentet kräver att Armeniens kulturella, historiska och religiösa arv i Nagorno-Karabach ska skyddas i linje med Unescos standarder och Azerbajdzjans internationella åtaganden. Parlamentet insisterar på att Azerbajdzjan tillåter ett Unesco-uppdrag i Nagorno-Karabach och ger landet nödvändig tillgång till kulturarvet.
9. Europaparlamentet fördömer kraftigt Rysslands tilltagande hybridförsök att destabilisera den politiska situationen inne i Armenien och i regionen. Parlamentet är bekymrat över att EU:s uppdrag i Armenien regelbundet utsätts för ryska desinformationsförsök och desinformationskampanjer.
10. Europaparlamentet upprepar EU:s engagemang för fred, stabilitet och välbefinnande i Kaukasien. Parlamentet understryker sitt entydiga stöd för Armeniens och Azerbajdzjans suveränitet, territoriella integritet och politiska oberoende. Parlamentet uttrycker sitt stöd för en normalisering av förbindelserna mellan Armenien och Azerbajdzjan i syfte att uppnå varaktig fred. Parlamentet uppmuntrar båda länderna att fortsätta sina framsteg med att nå en överenskommelse och underteckna ett fredsavtal så snart som möjligt.

11. Parlamentet anser att en genuin dialog mellan Azerbajdzjan och Armenien är den enda hållbara vägen framåt och uppmanar EU och dess medlemsstater att stödja sådana insatser, som måste inbegripa ömsesidigt erkännande av territoriell integritet, garantier för Nagorno-Karabachs armeniska befolknings rättigheter och säkerhet och frigivning av de återstående fångarna, inbegripet de tidigare ledarna för Nagorno-Karabach, och ett slut på skenrättegångarna mot dessa.
12. Europaparlamentet betonar att EU:s engagemang i regionen bör vara praktiskt och resultatriktat, till skillnad från Rysslands roll, som i årtionden har underblåst konflikten och använt den för sin egen politiska vinning. Parlamentet välkomnar att Armenien har fryst sitt medlemskap i Organisationen för det kollektiva säkerhetsavtalet. Parlamentet understryker att Azerbajdzjans problem vad gäller förbindelserna med sin exklav Nachitjevan bör lösas med full respekt för Armeniens suveränitet och territoriella integritet.
13. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, Republiken Azerbajdzjans president, regering och parlament, Republiken Armeniens president, regering och parlament, Unescos generaldirektör, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, FN samt Europarådet.